

Garantisten for folkemakten

Taler

Martin Kolberg

Dato

9 april 2005

Sted

Folkets Hus, Oslo

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte

1 Kjære partifeller.

I hele partiets moderne historie har partisekretæren snakket til landsmøtet om det kommende valget. De har alle sagt: "Valget som nå kommer blir viktig, det viktigste på lenge." For oss sosialdemokrater er alle valg viktige. Hvorfor? Fordi for oss er folket selv det viktigste.

Vårt mål med stortingsvalget, er å legge makten over samfunnsutviklingen i folkets hender. Vi vet at politikk og samfunn skapes av mennesker. Vi som samles i denne salen tror på demokrati og deltakelse. Derfor avviser vi de anonyme pengekreftene som vil styre. Vi vet at pengene er viktige, men vi vil ikke at de skal styre alt. Markedsmakten skal i det framtidige samfunnet ikke overstyre folkemakten.

15 Arbeiderpartiet er og skal være garantisten for folkemakten. Regjeringen og høyrepartiene garanterer markedsmakten. Det er det dramatiske i den politiske situasjon. Vi står ved en skillevei. Derfor sier også jeg: Dette valget blir det viktigste på flere tiår!

20 Det er høyreregjeringens skrittvisе og snikende undergraving av fellesskapet vi frykter og skal kjempe mot. Folk opplever ikke de store voldsomme endringer som vanligvis er nødvendig for å vekke dem til kamp og motstand. Derfor er den langsomme, snikende endring enda farligere. Mange legger ikke merke til den, og derfor gjør vi ikke noe med den. Og så er det for sent. Plutselig har vi et helt annet samfunn.

For i et overordnet samfunnsperspektiv kan Høyres nyliberalisme skape

grunnlaget for en holdningsendring i samfunnet vårt. Konkurransen kan bli det
30 hellige prinsipp, ikke bare som en naturlig og sunn konkurranse, men like mye
den aggressive som hele tiden skaper tapere og vinnere. Skal det første et
skolebarn tenker på når hun eller han begynner på skolen være at: "Nå skal jeg
konkurrere ut mine medelever" eller skal det være at "Nå vil jeg lære mye
sammen med andre"?

35 Skal vi ha et slikt konkurransesamfunn? Hva vil dette gjøre med menneskene nå
og med framtidige generasjoner?

Politikk er å bygge samfunnet, men også å lede an i utviklingen av samfunnets
40 kultur. Samfunnskoden i Norge har vært at "det ikke skulle være for stor
forskjell" på folk. Dette gjør at fellesskapstanken står fortsatt sterkt i Norge. Ikke
bare fordi menneskene er enig i vår ideologi, men fordi de erfarer at det fungerer
best. Det er derfor de vil ha mer samfunnsengasjement for helse, omsorg og
utdanning. Derfor reagerer de med aggresjon mot at Regjeringens politikk fører
45 til nye og helt unødvendige forskjeller i samfunnet. Regjeringen har brutt
samfunnskoden. Hvorfor har de det? Jo, for de er tvunget til å bryte ned
fellesskapstenkingen, hvis de skal makte å føre virkelig høyrepolitikk. De vet at
de ikke klarer å få gjort alt dette i løpet av kun én stortingsperiode. Skritt for
skritt har de likevel lagt løpet for en høyredreining av det norske samfunnet.

50 Jeg har reist mye rundt de siste årene og fått høre mange historier. Blant annet
traff jeg en eldre kvinne i forbindelse med at jeg deltok på årsmøtet til Hamar
Arbeiderparti.

55 Hun var svært fortvilet. I mange år hadde hun hatt sukkersyke, med de mange
ekstra kostnadene det fører med seg. Tidligere hadde hun fått et generelt
særfradrag på selvangivelsen for utgifter i forbindelse med sykdommen. Men i år
ble det automatiske særfradraget på vel 9.000 kronene fjernet av den
Regjeringen med et pennestrøk. Kronisk syke mennesker må betale for
60 Regjeringens skattelettelser.

På området etter område, svekker de fellesskapstanken. Svekker folks muligheter.
Gjør hverdagen vanskelig. Fremskrittspartiet, kameleonene i norsk politikk er
også med på dette.

65 Derfor:

70 Hvis det er noen gang vi skal gi alt for å beholde et organisert arbeidsliv hvor arbeidstakernes rettigheter [ivaretas], er det i årets valgkamp.

Hvis det er noen gang vi må gi alt for å beholde en sterk offentlig fellesskole, så er det i årets valgkamp.

75 Hvis det er noen gang vi må gi alt for trygg og verdig alderdom for alle, så er det i årets valgkamp.

Hvis det er noen gang dere må gi alt i en valgkamp for Arbeiderpartiet, så er det nå.

80

Arbeiderpartiet har alltid hentet sin næring og politiske drivkraft fra to kilder:

85 I samfunnskritikken og i visjonen.

I kritikken av det bestående, den uopphørlige evnen og viljen til å lete etter svakheter ved samfunnet, for å forandre dem, til det beste for vanlige mennesker.

90

Og i evnen til å formulere visjonen om framtidssamfunnet, drømmen om noe bedre, beskrive reisen til framtiden på en måte som gjør at vanlige mennesker samler seg bak oss og sier: Den reisen vil vi være med på.

95 Det er avgjørende også i dag at vi makter å holde begge levende. Visjonen og samfunnskritikken.

For det er slik vi skal vinne valget og få tilslutning til våre verdier.

100 Derfor vil jeg understreke Jens påbud om å utøve samfunnskritikk, også når det betyr å være kritisk mot oss selv, og det vi har skapt og gjort.

Det betyr også at vi må evne å være kritiske selv når vi sitter i maktposisjoner.

105 Uten samfunnskritikken, viljen til å ta tak i alt som ikke fungerer og gjøre noe

med det, svekkes sosialdemokratiet.

110 Og uten visjonen vinner vi ikke hjertene. Uten å vinne hjertene, vinner vi ikke valget.

Vi skal bruke valgkampen, ikke bare til å snakke om alle vedtakene vi skal gjøre, men også om hvorfor vi vil gjøre dem.

115 Vi skal snakke om den framtida vi vil skape, ikke bare hvordan vi skal gjøre det.

Vi skal snakke om hvorfor Arbeiderpartiet vil fortsette å bygge velferdssamfunnet. Men vi skal også snakke om samfunnet bortenfor velferdssamfunnet.

120

Dette sier jeg til oss alle sammen.

Det er dette vi skal snakke om i alle de tusener av samtalene vi skal føre med velgerne, fra i dag og fram til valget.

125

Sosialdemokratiets og venstresidas oppgave er å være forandringens kraft. Vi ble til i industrisamfunnet, hvor utfordringen var å skaffe folk grunnleggende rettigheter og fordele samfunnets goder. Det er fortsatt vår oppgave. Men i vårt moderne samfunn, et samfunn med materiell overflod for den store majoriteten, handler fordeling om at alle skal ha tilgang til kunnskap, kultur, opplevelser og nye impulser. Vi må tydeliggjøre vår rolle i dette samfunnet - kultursamfunnet. Høyresiden har funnet sin rolle, og det er å la det være opp til være enkelt og la pengene bestemme. Vi kjenner historien, slikt blir det ikke rettferdig fordeling av.

135

Partiet vårt har vært igjennom store endringer siden forrige landsmøte. Sammen har vi lyktes på mange områder politisk og i arbeidet med å utvikle og styrke vår organisasjon. Viktigst er det at vi er et samlet parti. Sosialdemokratisk partikultur krever ydmykhet og evnen til å lære. Vi må forandre oss, ikke fordi vi blir tvunget til det, men fordi forandring er veien til tillit og økt oppslutning.

140

Jeg inviterer til at vi nå i et sterkt fellesskap gjennom dette landsmøtet markerer starten på en ny æra for Arbeiderpartiet og norsk sosialdemokrati. Der vi er samfunnets fremste fornyer. Der vår rolle og profil er så tydelig at når

menneskene slutter seg til fellesskap og toleranse, så slutter de seg til oss. Når de tenker framtiden så tenker de på oss!

150 Dette er ambisiøst. Men er vi ikke ambisiøse, så svikter vi vår historiske arv. For den dagen sosialdemokratiet ikke setter seg ambisiøse mål og gjør politikken til noe mer enn administrasjon og styring, mister vi visjonene og vår fremste kraft og styrke.

155 Vi skal vinne dette valget! Vi skal gå fremst i det folketøget som skal danne et nytt flertall i folket. Vi skal skaffe oss et godt grunnlag for en solidaritetsregjering.

160 Derfor er dette landsmøtet historisk. Dere vet at landsmøtet blir invitert til å fatte en historisk beslutning om at vi går til valg på å danne en regjering med partier fra sentrum og venstresiden.

165 La oss sammen stoppe opp, fordi dette er historisk i moderne tid og fordi det er uvant! Vi har jo alltid vært et alternativ alene.

Noen, ja, ganske mange har spurt: "Kan vi gjøre dette? Svikter vi ikke partiet og historien vår nå?"

170 Nei, vi svikter ikke! For hvilken lojalitet er den viktigste? Den eneste? Lojaliteten mot vårt partis formål. Gjennom den lojaliteten løfter vi vår historiske arv. Den gir oss et grunnlag vi trygt kan gå videre på. Også derfor er det så viktig at landsmøtet slutter seg til vår historiske beslutning om en solidaritetsregjering

175 Nå som alltid er Arbeiderpartiets fremste formål et solidarisk samfunn og en kompromissløs kamp mot urettferdighet. Skal vi nå dette målet, må Bondevik-regjeringen og Fremskrittspartiet simpelthen stoppes. Et nytt flertall må etableres. Det klarer vi ikke alene.

180 Derfor stiller vi oss, gjennom dette landsmøtet, i spissen for en flertallsregjering - en solidaritetsregjering. Vi stiller oss i spissen for å samle kreftene på den politiske venstresida. Vi gjør det for å vinne dette valget, men også for å legge grunnlaget for flere valgseire framover som kan danne grunnlaget for en stabil

185 og sterk venstreside som garanterer det solidariske samfunn.

Jeg uttrykker respekt for de som er skeptiske. Men jeg er overbevist om at samarbeide er den rette - den eneste - veien.

190 Den reelle politiske forskjellen mellom partiene er stor nok. Men vi ofrer ikke vår sjel i regjeringsforhandlingene. Vi vet hvor grensen går.

Og vi vet, mer enn noe annet parti i Norge, hva samarbeid er. Vi har samarbeidet i 45 år! Tross det, har vi i alle de tre partiene et ansvar for å skape en
195 god samarbeidskultur. Det ansvaret skal vi i Arbeiderpartiet ta - og her har alle vi som er her et ansvar. Og det ansvaret er jeg sikker på at de andre partiene også vil ta.

Dette er en viktig forutsetning for at planen om et nytt flertall, en ny
200 flertallsregjering, kan bli virkelighet.

Nøkkelen til valgseier handler om tillit fra velgerne. Vi må skape grunnlag for tillit til at vi kan styre landet. At vi kan skape en bedre og lettere hverdag for menneskene.

205 Her ligger også nøkkelen til at folk i by og bygd, i nord og sør, øst og vest har tillit til at vi representerer framtida og gir dem trygghet.

Så sier jeg: Fagbevegelsen, fagbevegelsen, fagbevegelsen. Vi har bedt om LOs politiske støtte og fått det. Et nytt flertall krever bred folkelig tilslutning, men
210 også fagbevegelsens engasjement og støtte. Ikke partipolitisk servilt, men en støtte som er fundert på fagbevegelsens eget grunnlag. Det er dette som menes når fagbevegelsens folk sier at landet må ha en ny regjering som er med dem og ikke mot dem. Jens snakket mye om dette i sin tale, Gerd Liv snakket mye om
215 dette og dere har snakket mye om dette. Jeg slutter meg til det som er sagt. Vårt gode samarbeid med fagbevegelsen sentralt og lokalt er avgjørende for en god valgkamp.

Når dette landsmøtet er over, starter selve valgkampen. Alt ligger til rette. Vi er
220 enige om den organisatoriske strategi. Den er forankret i hele organisasjonen. Sammen legger vi det politiske grunnlaget for valgkampen her på landsmøtet. Vi har gode kandidater på alle plasser og vi har en strålende statsministerkandidat.

225 Vi er alle glade og stolte av Jens sin posisjon i befolkningen. Av den jobben han har gjort.

Dette gjør meg trygg på at vi er godt forberedt.

230 Politikken er likevel slik: Selv om vårt utgangspunkt nå er godt, så gjenstår likevel alt. Vi må ikke ta valgseieren på forskudd. Gjør vi det, svekker vi våre egne muligheter.

235 En forutsetning for at vi skal lykkes i valgkampen er at vi alle har opparbeidet en politisk sjøltillit. At vi er trygge på den politikken vi skal gå til valg på. At hver og en av oss fungerer som hverdagsambassadører for Arbeiderpartiets visjoner. Snakk om Arbeiderpartiets politiske løsninger. På arbeidsplassen, under samtalene på nærbutikken, under solparasollen på stranda i sommer. Det er hva jeg legger i begrepet politisk hverdagsambassadør.

240 Etter mine møter med mange av dere det siste året vil jeg si: Dere bobler over av entusiasme! Det er ikke noe annet som gleder en partisekretær så mye som å se at partiorganisasjonen har en grunnleggende trygghet. At organisasjonen er preget av glød. Når vi er samlet her så er vi sterke, valgresultatet skal gjøre oss enda sterkere.

245 Så sier mange til meg at de er bekymret for Høyres millioner. De er redde for at Høyre med sine ufine kampanjer og ukjente bidragsytere nærmest kan kjøpe seg til valgseier. Det går ikke. Min beroligende melding til de som er bekymret er følgende: Alt kan ikke kjøpes for penger - og verken Høyre eller vi kan noen gang kjøpe oss til valgseier. Det vet dere som sitter her og resten av vår organisasjon. Våre brennende hjerter og begeistring skal sikre valgseier. Det er vårt fremste fortrinn i denne valgkampen. Vi har den beste politikken og de beste folkene til å drive kampanjen framover! Det bør høyrefolk frykte.

255 Nøkkelen til valgseier er den brede mobilisering. Vi må nå ut i det jeg kaller de ytre sirkler. Velgere som i dag ikke vet hva de skal stemme. Som ikke helt klart ser forskjellene på de ulike politiske alternativene. Vi må bidra til å tegne disse bildene for dem. Tydeliggjøre forskjellene - gjennom å markere våre politiske løsninger. Greier vi den oppgaven - så har vi en ny regjering etter valget i høst.

260 I dette arbeidet har vi alle sammen oppgaver. Nå hever jeg pekefingeren. Hver

265 og en av oss må definere sin egen rolle i denne kampanjen. Hver og en av oss må
starte sjøl. Hver og en av oss må på selvstendig grunnlag bidra aktivt. Ta ansvar
sjøl.

270 Vi skal møte velgerne der velgerne er. De kommer ikke til oss - vi må komme til
dem. Vi skal skape dialog. Gjennomføre de små og de store politiske samtaler. Vi
skal ikke prate til dem, men med dem. Vi skal møte velgerne i idrettslag og
foreninger. Vi skal invitere oss ut i det frivillige Norge. Vise at vi tar folk på
alvor. Vi skal lytte. Og slik skal vi lære. Slik blir vi tatt på alvor og slik sikrer vi
oppslutning og blir vist tillit.

275 På Oslobenken sitter Åse Bjerkholt. Landsmøtets eldste delegat. Tidligere
statsråd hos Einar Gerhardsen, og en av de virkelig store drivkrefter bak
kvinnekampen her i landet. Hun har sett velferdssamfunnet slik det reiste seg
etter krigen. Hun har vært en av arkitektene selv. Nå går hun inn i en ny
valgkamp - i en alder av 90 år. Og hun er klar til kamp.

280 Hvorfor? Hva får en kvinne på 90 år til å kaste seg inn i en valgkamp? For å sikre
det vi har vunnet. For å hindre nedbygging av det som hennes generasjon bygde
opp. For å hindre at nye generasjoner mister muligheten til å viderebygge det
som Arbeiderpartiet har vært med å bygge gjennom 100 år.

285 Kan Åse, så kan vi andre!

290 Kjære partifeller,

Sammen skal vi sikre folkemakt og demokrati. Sammen skal vi sikre mer
fellesskap. Sammen skal vi skape en ny sosialdemokratisk æra. Sammen skal vi
vinne valget.

295

Kilde

http://www.arbeiderpartiet.no/asset/25642/1/25642_1.doc

300

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/garantisten-for-folkemakten>

305

310

315

320

325

330

335